

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. Eugen de Lemény.

XIII.

Articol final.

Cu toate că listele electorale sunt cu deservire neglijate, cu toate că censul electoral pentru Transilvania este foarte înalt, sunt firm convinși, că chiar la proximele alegeri am fi în stare să alegem 20—25 deputați naționali, — dar' să zicem numai 20!

Atâția deputați negreșit că am pute alege, presupunând, firește, că alegătorii români nu s'au demoralizat cu deservire în urma pasivității practice de atâția ani.

Acastă convingere a mea se bazează pe rezultatele pe cari le-a obținut partidul popular sub împrejurări cu mult mai nefavorabile de cum sunt acelea în cari ne aflăm noi.

Nu trebuie să uităm, că apröpe toți deputații aparținători partidului popular, au fost aleși în cercuri electorale curat slovacesci; și nu trebuie să uităm nici aceea, că frații Slovaci în cea mai mare parte stau în privința economică cu mult mai rău decât noi; și în fine nu ne este permis să uităm nici aceea, că pe timpul când s'a format partiul popular, faimosul Bánffy era ministru-președinte și primele alegeri la cari au candidat aderenți ai partidului popular, în timpul funcționării acestui om de cinst se au întâmplat.

Dacă cu toate acestea partidului popular i-a succés a intra în parlament cu 22 deputați, atunci nouă, cari în toate privințele ne aflăm în condițiuni mai bune, încă trebuie să ne succedă a alege cel puțin 20 deputați naționali.

Dacă nu știți ce înseamnă într'un parlament 20 deputați cinstiți și rezoluți, nu aveți decât să vă uitați la cele ce a sêvêșit partidul popular în timpul relativ destul de scurt de când există.

Intîmpinat la intrarea sa în parlament cu ură nespășă, nu numai din partea guvernamentalilor, dar' și de către partidele opoziționale, partidul popular după câteva lupte parlamentare a știut să-și procure respect înaintea adversarilor și și-a eluat o astfel de pozițiune, încât nu se mai pöte guverna în Ungaria în contra bisericei catolice.

Ceea-ce au putut face deputații partidului popular, ar pută-o face și vre-o 20 deputați români. Ar pută crea și ei în parlamentul ungar astfel de situațiuni, întat să fie eschisă pentru vecie posibilitatea de a se pută guverna în această țără în contra elementului român.

Puterea pe care o pöte esercia fie-care partid parlamentar asupra guvernului și asupra partidului guvernamental zace în regulamentul camerei deputaților. Cu cât este mai liberal acest regulament, cu atât mai ușöră este ori și unde pozițiunea opozițiunii parlamentare. Arma principală a fie-cărei opozițiuni este *obstrucțiunea*, sub care este a se înțelege ori-ce fel de purtare a deputaților opoziționali menită să zădărnicească în prima linie votarea bugetului și a contingentului de recruți, fără de cari într'un stat constituțional guvernul nu pöte trăi de pe un an pe altul.

Regulamentul camerei deputaților în țera noastră este cu mult mai liberal decât d. e. în Austria. La noi dacă în orice care cestiune se insinuă un număr öre-care de deputați la cuvânt, nu se pöte aduce în privința cestiunii de sub discuțiune nici o hotărîre valabilă înainte de ce ar fi vorbit fie-care din deputații insinuați la cuvânt.

O altă deosebire între regulamentul austriac și ungar este aceea, că în Ungaria ori-cărui deputat insinuat la cuvânt îi stă în liberă voe a vorbi despre ce-i place, chiar despre lucruri cari nu stau în nici un nex cu cestiunea de sub discuțiune, fără ca președintele camerei să fie îndreptățit a l'îndruma la obiect sau a-i detrage cuvântul.

În Austria stau lucrurile cu totul altfel. Acolo pot să fie insinuați la cuvânt o sută de deputați; dar' dacă după ascultarea câtorva oratori se scölă cineva și propune încheierea discuțiunii, și dacă majoritatea guvernamentală (ceea-ce e de sine înțeles) primesce propunerea atunci toți deputații cari încă nu au ajuns să vorbească, își pierd cuvântul.

A doua dispozițiune îndreptată în contra libertății cuvântului este în Austria aceea, că președintele are dreptul a îndruma pe deputat la obiect și dacă după repetita îndrumare nu se reîntörce la obiect îi pöte detrage cuvântul.

În ciuda acestor dispozițiuni, cari au avut tendința de a zădărnici ori-ce încercare de obstrucțiune în Austria, am vădut, că în parlamentul austriac în timpul din urmă s'a desfășurat totuși obstrucțiunea cea mai vehementă, care timp de 2 ani a zădărnicit nu numai votarea bugetului și a contingentului de recruți, dar' în general orice muncă parlamentară; și trebuie remarcat, că acea obstrucțiune s'a făcut în cea mai mare parte de fracțiunea pangermană, care până la ultimele alegeri nu a numărat decât 5 membri. Dacă cu toate acestea a putut exista în Austria guverne constituționale, la această este de vină numai §. 14 din constituția austriacă, care dispune, că pentru cazul dacă parlamentul austriac din ori-ce cauză este incapabil de muncă, atunci așa numitele *necesități de stat*, de cari se ține și aplicarea bugetului și a contingentului de recruți, se pot rezolva prin simplu rescript imperial.

Dacă cu toate desavantajele pe cari le are un partid opozițional în Austria, în comparație cu opoziționalii din parlamentul ungar, câțiva ömeni au fost în Austria în stare a zădărnici timp îndelungat ori-ce muncă parlamentară și a silii revocarea ordinațiunilor de limbă ale lui Baden, atunci e evident, că în parlamentul ungar un grup de 20 deputați, — presupunând că este compus din ömeni independenți și energici, — pöte zădărnici ani de-arëndul ori-ce muncă parlamentară și prin detragerea sacului cu grăunțele deja în primul an al activității sale ar pută sili pe ori-care guvern să pöte cont de interesele, pe cari le represintă.

Aceeași ispravă ar pută-o face și numai 10 deputați români, de örece se pöte prevedé cu siguranță că vom avé în parlamentul viitor aliați destui. În prima linie vor sta *Slovacii*, cari vor avé în cazul cel mai rău 15—20

deputați naționali; în al doilea rënd vin *Sașii* cu 14 deputați naționali, știut fiind, că Sașii bătrâni s'au împăcat cu Sașii verzi și s'au hotărît a candida numai bărbați cu sentimente naționale pronunțate; în urmarea cărui apt un membru al parlamentului viitor va fi întré alții și avocatul *Dr. Karl Lurtz*, șeful Sașilor verzi, cea mai marcantă figură dintre toți politicienii Sași de astăzi, un caracter integru, cu energie de fer, cu inteligență extraordinară, cu elocuență deosebită, cu simț național radical și cu implacabilitate absolută, calitățile caracteristice ale acestui bărbat, cari ne garantéză, că grupul parlamentar săsesc se va trezi din letargia în care a zăcut până acuma și se va avênta la o politică curat națională.

După bilanțul pe care l'am compus mai sus, este evident, că în cazul cel mai rău numărul deputaților naționaliști nemagiari ar pută face în viitorul parlament cel puțin 20 deputați români + 20 deputați slovaci + 14 deputați sași = 54 deputați.

Cine cunöscce regulele parlamentare, va trebui să recunöscă, că esistând în parlament un grup naționalist parlamentar de 54 membri, acesta este un factor atât de puternic, încât ori și care guvern ungar trebuie să pöte cont de el și nici când nu va pută guverna în paguba intereselor reprezentate de acel grup.

Resultă din toate cele espuse, că trebuie să intrăm în activitate parlamentară, pe de o parte din motivul că această cale este singură, pe care am pută scăpa din lanțurile în cari ne-a legat fostul ministru *Hieronimi*, ear' pe de altă parte din motivul, că această cale este earăși singura pe care am fi în stare să creăm astfel de situațiuni, a căror dynamică ar pută tulbura statica politicea magiare.

Se nasce acum întrebarea, cum și pe ce cale am pută să esoperăm schimbarea tacticei noastre politice din trecut, și care for este competent de a judeca, dacă avem să intrăm în activitate parlamentară sau nu?

E lucru de sine înțeles, că nici eu, nici altul, fie de pozițiune cât de înaltă, nu pöte să dispună asupra ținutei pe care va avé să o observe poporul român în vederea proximei campanii electorale; dar' nu o pöte face această nici vre-un conventicol conchamat la *Sibiu* sau la *Clușin*, ci în această privință are să hotărască exclusiv numai *conferența națională*, care trebuie convocată imediat.

Dacă conchেমarea delegaților naționali la sfat nu s'a întâmplat până astăzi, trebuie să se întemple acuma, când situațiunea politică ne conștrînge a lua o hotărîre în privința ținutei ce va trebui s'o observăm la alegerile dietale iminente.

În calitatea mea de simplu alegător român — rog deci pe venerabilul președinte al comitetului central, ca imediat să convoce delegații partidului național la o conferență a cărei ordine de zi să fie: **Activitate, sau Pasivitate?**

Pentru cazul dacă delegații partidului național nu ar fi convocați în timpul apropiat la o conferență națională, sunt silit a constata, că în par-

tidul național domnesce anarhie completă și deci fie-care membru al partidului are dreptul de a lucra așa cum îi dictéză mintea și inima.

Dixi et salvavi animam meam!

Scrisöre din Viena.

— Aniversarea luptei dela Custoza. —

— 26 Iulie n.

Multe pagini ale istoriei monarchiei noastre sunt înfrumșetate cu fapte eroice sevrișite de soldații români; lucru recunoscut de toate cercurile competente, cari nu întrelasă nici o ocaziune dată fără a constata, că elementul cel mai bun militar în armata austro-ungară este cel românesc, atât în ce privesce supunerea și ascultarea, cât și cu privire la prestațiunile sale pe câmpul de luptă.

Tot mă întreb, că recunoscută fiind superioritatea elementului român în armata monarchiei noastre, cum de cei de sus nu se gândesc la aceea, că prestațiunile Românilor ar fi și mai uimitöre, dacă regimentele românesce ar fi provézute *exclusiv cu oficeri români*, cari cunosc toate însușirile, bune și rele ale Românului, și știu să vorbească Românului la inimă și din inimă?

Dar' asta pote că e chestie politică la care eu nu mă pricep; de aceea trec la tema mea.

Unul dintre regimentele românesce, care are un trecut foarte bravuros, e și regimentul 43 de infanterie, staționat acum în Viena, și recrutat din comitatul cel mai românesc, din *Caras-Severin*.

Peste 95 procente din feciorii acestui regiment sunt Români, și astfel cu tot dreptul pöte fi numit *regiment românesc*, după cum și comitatul din care se recrutează, tot românesc e.

Regimentul acesta, care astăzi pörtă numele contelui *Grünne*, a avut o zi glorioasă în trecutul seu, ziua de 24 Iunie, în care s'a dat lupta dela *Custoza*, terminată cu capitularea și nimicirea Italianilor.

Atât de bravuros s'a purtat atunci regimentul, încât aniversarea memorabilei zile se serbéză în fie-care an, cu mare festivitate. S'a serbat și în anul acesta la Viena, nu în ziua numită, ci apröpe o lună mai în urmă, în 23 Iulie, — din cauze de serviciu.

Serbarea a decurs în următorul mod: Regimentul, în ținută de paradă, cu stégul și cu musica în frunte, s'a postat la örele 7 și jumătate în vasta curte a casarmei *Archiducele Albrecht*, sub comanda domnilor majori: *Müller, Stoianel și Manoilovici*. Oaspeți încă erau prezenti, în număr foarte mare. Curtea casarmei era frumos decorată, ear' festivitatea, favorisată de un timp frumos, a primit un caracter înălțătoriu de inimi.

S'a celebrat întâiu o liturghie campestă prin preotul militar dl *Pavel Boldea*, după a cărei terminare vrednicul preot a ținut și o frumoasă vorbire, în limba română, făcând în fața soldaților istoricul regimentului și înșirând toate faptele bravurose sevrișite din partea Românilor pe câmpul de răboiu, unde au luptat cu eroism și cu abnegare pentru tron și dinastie. Și a descris soldaților bărbăția celor din lupta dela *Custoza* și a terminat cu un întreit „Să trăiască” la adresa Monarhului.

Corul soldaților a intonat apoi imnul popular, cu text românesc, ear' regimentul a defilat în fața comandantului seu, colonel *Zednik de Zeldegg*; și cu acesta prima parte a festivității a fost terminată.

La örele 9 s'a ținut emulație în purcare, separat cu soldații și separat cu oficerii, ear' cei mai buni țințași au primit premii.

La ora unu a fost banchet, aranjat din partea oficerilor din numitul regiment. S'au ridicat toate. Colonelul *Zednik* a toastat pentru Împăratul, căruia i-s'au adus întreite strigări de „*Să trăiască*“, ear' musica a intonat *Imnul*. Tot colonelul a serbătorit apoi și memorabila zi, a cărei însemnătate a espus'o pe larg într'o vorbire foarte frumoasă. A mai toastat apoi colonelul pentru oșpeți, întră cari se afla și căpitanul *Meserici*, care a luptat la *Custoza*, ca sublocotenent.

S'a sculat în urmă preotul militar gr-ort. român, dl *Pavel Boldea*, și într'o vorbire plină de însuflețire a arătat meritele comandantului de regiment, întru a cărui sănătate, precum și în sănătatea tuturor oficerilor din regiment și a tuturor soldaților de rînd și-a golit păharul. A mai vorbit vicecolonelul *Hladich*, în numele oșpeților invitați, mulțumind pentru buna primire, și banchetul s'a terminat.

Soldații asemenea au avut zi bună, pentru-că li s'a dat atât la amez cât și s'era mîncare mai alésă și abundantă.

Culmea serbărilor au format'o însă jocurile și petrecerile soldaților, aranjate după amez. Aplause frenetice au urmat după fiecare cântec românesc, intonat cu atîta doioșie, cum numai soldatul român, departe de casa sa cea părintească știe să-l cînte. Ear' jocurile naționale, ales *Călușerii* și *Bătuta*, au pus în uimire pe cei de față, cari nu le mai văzuseră. Au fost jucate de către treizeci de soldați, îmbrăcați în costume naționale românesce. Căpitanului *Filipek* și locotenentului *Brad* le revine meritul pentru aranjarea acestor petreceri cari au succes foarte bine.

Și acum unele date istorice din trecutul regimentului de infanterie nrul 43.

Regimentul 43 s'a înființat la anul 1715, participând imediat la războiele contra Turcilor, Francezilor și Prusienilor aprôpe pe toate câmpurile de bătăie din Europa.

În anul 1789 s'a luptat cu mare bravură în armata viteazului mareșal *Laudon*, în contra Turcilor, câștigându-și la asaltul asupra Belgradului, astăzi capitala Sârbiei, merite neperitôre.

La 1796 s'a distins regimentul sub conducerea gloriosului beliduce Archiducele *Carol* pe câmpiile Germaniei, ear' în anii 1799 și 1800 în Italia contra Francezilor conduși de marele lor Împărat Napoleon I.

La anul 1848 și 1849 împărțit în armata viteazului mareșal campestre *Radecki*, a luptat la Santa-Lucia și Novara cu multă glorie.

Laurii cei mai frumoși și-a câștigat însă regimentul în războiul italian din anul 1866 sub conducerea archiducelui *Albrecht*, care avea o armată de 85.000 ostași așezați în cetatea și în jurul cetății *Verona*.

Italianii sub conducerea generalului *Lamarmora* aveau o armată de 218.000 soldați. — După-ce Austriacii încă în 23 Iunie 1866 au ocupat aridicăturile de la *Villafranca* cari predominau *Custoza* și *Sommacampagna*, în dimineața dela 24 Iunie 1866 comandă archiducele *Albrecht* un asalt general pe toate liniile, în urma căruia s'a înscins o luptă

grozavă, care prin o căldură enormă a durat neîntrerupt totă ziua de dimineața până la 7 ore s'era. — Regimentul 43 a năvălit asupra *Valea-Busa* și a luptat pe *Monte-Belvedere* cu atîta bărbăție și bravură încât nu numai a învins, ci a și nimicit cu desăvîrșire pe dușmanul care era pe acel munte de trei-ori mai numeros.

Astfel Românii cari au luptat sub steagul regimentului 43-lea au precumpnit și contribuit mai mult la strălucita învingere a Austriacilor asupra Italianilor în anul 1866. În fine Italianii trebuiră să se retragă peste Mincio lăsând pe câmpul de bătăie 4000 de morți și 4350 de prizonieri, ear' perderile Austriacilor, întră cari și mulți Români, au fost 5500 morți și peste 2000 prizonieri.

Nu mai puțin eroism au desvoltat bravii soldați ai acestui regiment și la ocuparea Bosniei și Hercegovinei, distingându-se întră alte lupte, mai mult în lupta dela *Boche di Cattaro*.

Fondul de pensiuine.

Instrucțiune

pentru fondul de pensiuini al archidiecesei gr-ort. române din Transilvania.

(Urmare.)

§. 20.

Intercalariul ce compete fondului de pensiuini se statorosece de consistoriu; spre scopul acesta la finea fie-cărui an, pentru parochiile de clasa III-a se trimite prin oficiile protopresbiterale concernente fiecărui administrator parochial câte un registru după formularul F., în care registru se induce conscientios toate venitele, și apoi suma obvenindă a fondului de pensiuini, dimpreună cu registrul subscris, se trimite la oficiul protopresbiterat cel mult până în 15 Ianuarie, ear' oficiul protopresbiterat, aflând registrele esacte, le prevede cu vidimarea sa, și dimpreună cu sumele încassate, până la 31 Ianuarie le înainteză la consistoriu.

§. 21.

Afară de cazul provădūt în § 10 al statutului, din parochiile vacante intercalariul nu se solvesce la fondul de pensiuini: a) când pentru administrarea parochiei vacante este instituit anume un administrator parochial care nu are alt beneficiu; b) când o parte ôre-care din venitul parochiei vacante este ocupată pe basa vre-unei decisiuni consistoriale.

§. 22.

Parochia se consideră întregită, când parochul e introdus: senatul bisericesc la întregirea fie-cărei parochii este datoriu a notifica senatului episcopesc ziua, luna și anul intrării în oficiu a parochului.

§. 23.

Intercalariile din protopresbiteratele vacante.

Devenind în vacanță vre-un protopresbiterat, consistoriul archidieceșan din

ședință plenară notifică senatului episcopesc:

- a) ziua, luna și anul devenirii în vacanță a protopresbiteratului;
- b) dotațiunea normată pentru protopresbiterul din acel protopresbiterat;
- c) numele administratorului protopresbiterat, precum și aceea, dacă acesta ocupă vre-un oficiu sistematizat și beneficiat în archidieceșă, ca paroch sau în altă calitate.

§. 24.

Evidența.

Referentul fondului de pensiuini, după formularul aclus sub G. ține în evidență intercalariile ce au să incurgă din parochiile și protopresbiteratele vacante, și dacă acelea și incurg regulat?

§. 25.

Referentul este datoriu a ține în evidență și intercalariile salariilor, ca sumele economisate la ori-care fond archidieceșan să se transpună la fondul de pensiuini, dacă ele nu sunt destinate la alt fond, respective spre alt scop (§. 12 al statutului).

§. 26.

Pensiunea.

Administratorii parochiali se consideră la pensiuine ca parochii, după calificațiunea lor.

§. 27.

Preotesele văduve și orfanii pe timpul provădūt în §. 8 al regulamentului pentru parochii, n'au drept la pensiuine.

§. 28.

Serviciul unui funcționar bisericesc se numără dela ziua intrării în oficiu, la preoți dela ziua introducerii în oficiul lor.

§. 29.

Anii de serviciu ca preot, profesor, învățător sau ori-ce altă funcțiune din altă eparchie, nu se consideră.

§. 30.

Afară de excepțiunea provădūtă în § 16 al statutului, clericilor absoluți li-se compută și anii de serviciu prestați în cancelaria consistorială. Asemenea ani de serviciu însă se compută numai 5.

§. 31.

Dacă un funcționar bisericesc devine profesor sau vre-un profesor trece în altă funcțiune bisericescă, această împrejurare trebuie să o notifice consistoriului, ca pozițiunea față cu fondul de pensiuini să i-se reguleze în sensul dispozițiilor statutului §. 18, alinea ultimă.

§. 32.

Ajutorii copiiilor.

Subsistența orfanilor se consideră ca asigurată, dacă copilul în școlile medii are un stipendiu anual de cel puțin 100 fl., la studii academice cel puțin 300 fl., sau că intră în vre-un serviciu sau oficiu, prin care conform ocupațiunei sale își poate câștiga cele necesare de traiu.

(Va urma.)

Cuvinte sincere.

Cătră inteligența română din *Cohalm* și jur!

În numărul din Joia trecută al „Telegrafului Român“ a apărut o „Convocare“, unde inteligența română din jurul *Cohalmului* este invitată a lua parte la adunarea generală cercuală a „*Astrei*“, care se va ține *Duminecă*, în 4 August n. în *Cohalm*.

În scopul acesta s'a împărțit din partea comitetului cercual un număr corăspunzător de „*Apeluri*“, în cari e provocat tot inteligența aflătoriu pe teritoriul despărțământului nostru, a se prezenta *negreșit* la adunarea generală, aducând cu sine și ômeni din popor.

Și dacă cu toate acestea m'am aflat îndemnat a adresa și pe calea acestă câteva cuvinte unei părți a inteligenței noastre, e că mulți dintră ei au pentru „*apelurile*“ și „convocările“ noastre, numai câte un — suris.

De aceea m'am hotărît a proceda amărât ziselor Învățătorului „și de va greși ție fratele tău, mergi și ceartă-l pe dinsul întră tine și întră el singur, și de te va asculta ai dobândit pe fratele tău. Ear' de nu te va asculta, mai ia cu tine unul sau doi, ca prin gura a două sau trei mărturii să stee tot graiul. Ear' de nu-i va asculta pe dînșii, spune-l soborului, și de nu va asculta nici de sobor, să-ți fie ție ca un păgân și vameș!“

Și-mi va concede fie-cine, că am gresit cu toții înaintea nației, când — până la anul 1899 — dintră 30 preoți, câți sunt pe teritoriul despărțământului nostru și tot atâția învățători, pe lângă altă inteligență, abia 6 zi și șase inși se puteau fâli că sunt membri ai Asociațiunei.

„Certat'am atunci pe frați întră patru ochi“ și în puțin timp „am dobândit“ 21 membri. Incurajator rezultat! Cu toate acestea însă numai în mică parte ni-am ajuns scopul, căci grosul preoției și a învățătorimii — cu durere fie spus — a rămas indiferent.

Mers-am apoi mai departe și am adresat „*Apeluri*“ subscrise de membrii comitetului ca „prin două sau trei mărturii să stee tot graiul“. Suntem veseli a pute constata aci, că mulți ni-au și *promis* concursul lor. Pe acestia deci încă i-am „dobândit“.

Mulți, cei mai mulți însă, tac tăcerea peștelui, ignorând și convocări și apeluri și provocări făcute verbal. Pe acestia deci siliți suntem a-i da „soborului“.

O facem acestă nu pentru a-i batjocori, ci cu curatul gând, de a-i smulge odată din buiguțul lor egoistic și din spinii materialismului și a-i îndemna să-și dea concursul lor moral și material pentru promovarea binelui poporului, din care și ei fac parte, de aceea le și retac *deocamdată* numele.

Dacă însă vor persevera și de-aci 'nainte într'u a-și concentra toate făcătățile minții lor numai asupra micilor interese zilnice, dovădindu-se astfel întru gîngă la minte și lipsiți de entusiasm, atunci îi vom publica și cu numele, trecându-i astfel în catastichul de osândă al nației. Și „ne vor fi nouă ca nește păgâni și vameși“, căci îi vom acoperi cu disprețul nostru.

FOIȘORA

Din dreptul canonic intern.

de Dr. Petru Șpan.

(Urmare și fine.)

2. Iustifiția bisericescă.

Și biserica își are regulile sale, după cari judecă anumite fapte punibile, se înțelege din punct de vedere bisericesc.

Așa, punibilă este *blasfemia*, adică batjocorirea lucrurilor sfinte. Pentru acestă prescriu canónele cele mai grele pedepse.

Tot astfel punibilă este *insubordinațiunea* față de prescrierile canónelor, care și ea este o abatere dela legile bisericesci.

Nu este punibilă însă atunci, când persoanele încredințate cu executarea acestor legi ar șoțe din §-ul legii altceva, decât ceea ce e cuprins în el; și nici atunci, când legile acelea deja prin us ar fi devenit învechite, căci în cazul acesta legile s'au dovedit prin experiență de necorăspunzătoare. Atari canóne le considerăm cu drept cuvînt de *obsolete*, deși biserica în neorientarea ei încă n'a ajuns la atîta maturitate, ca să pótă înțelege, că

alte sunt vremile de acum și alte cele cu mult mai înainte.

Bună-ôră de canóne obsolete pot fi considerate acele, cari opresc mergerea la *concerte* etc., când știut este, că astăzi aceste sunt instituțiuni de cele mai cu influință pentru cultura religioasă-morală chiar.

Tot astfel sunt de a se pedepsi și *transgresiunile* față de autoritatea bisericescă, se înțelege, când aceste insubordinațiuni sunt îndreptate contra disciplinei bisericesci.

Mai vin a fi considerate și *peccatele* comise prin *interpretarea falsă a învățăturilor* lui *Iisus Christos*, deci așa numitele *eresi*.

Eresile și *blasfemiile* sunt considerate de *crime bisericesci*, ear' greșelile de ori-ce natură de *transgresiuni* bisericesci. După cum sunt erorile mai mari sau mai mici, așa vor fi și pedepsele.

Forurile de justiție în sensul statutului organic sunt:

- a) scaunul protopresbiterat ca for de prima instanță;
- b) senatul strins bisericesc al consistoriului eparchial ca for de a doua instanță;
- c) senatul strins bisericesc al consistoriului metropolitan ca for de a treia instanță.

Afară de acestea mai sunt și senatele

școlare, foruri judecătorești în cestiuni ce le privesc.

Unele cauze de natură justițială sunt apelabile, altele nu. Acestea trebuiesc normate prin *regulamente speciale*, cărora au să le urmeze în mod natural și *proceduri speciale*. Întră afacerile *justițiale* numărăm și *afacerile matrimoniale*. Acestea până la introducerea căsătoriei civile, avînd de basă principiul *investigațiunii*, se cercetau și decideau după trei proceduri și anume: *procedura ordinară*, *sumară* și *extraordinară*.

La procedura ordinară trebuie să se observe următoarele forme: a) *Acusa*, b) *Răspunsul*, c) *Replica*, d) *Duplica*, e) *Tripluca*, f) *Quadruplica*, g) *Observări*, h) *Contraobservări*.

La procedura sumară se citează părțile litigante dimpreună cu martorii și se ia protocol astfel, încât lucrul decurge repede.

După procedura extraordinară se lasă afară unele din momentele procedurii ordinare. Acestă se întîmplă când se face divorțul prin *edict*, neștiindu-se ubicațiunea vre-unei din părți. Urmază cercetarea în toate direcțiunile, apoi actele împreună formeză *rotulul actelor*, care se dă referentului spre studiere. Acestă vine cu raport în șe-

dință și aici se aduce *deliberatul*. Acest deliberat nefiind apelat și urmînd formele prescrie se ridică la valoare de drept, ca *sentință*, și apoi se publică fețelor litigante.

În sensul canónelor publicațiia ar fi să se facă în mod solemn, avînd pe masă protopresbiterul: *crucea*, *evangelia* și *luminări*, și rostind cuvinte la inimă pîtrundătoare. De fapt nu se face astfel, dar' e rău că nu se face, fiind-că se eludă în felul acesta una din cele mai moralizătoare dispozițiuni canonice bisericesci.

3. Administrația bisericescă.

Sub administrație bisericescă se înțelege conducerea bisericeii după legile, normativele, regulile, statutele etc., votate în forurile legislative.

Ca foruri administrative ocărmitôre se consideră; consistoriul metropolitan, cele eparchiale, comitetul protopresbiterat și comitetele parochiale. În mîna acestora e pusă ocărmuirea bisericescă; lor le e rezervat dreptul de a duce la îndeplinire hotărîrile aduse de forurile legislative. Ele sunt prin urmare *forurile executive* bisericesci.

Ca organe conducătoare sunt chemate *primo loco* să caute, ca toate afacerile biseri-

Aviz celor pe cari îi privește!

Trebuie să știe odată poporul nostru cine-i vrea binele și cine nu; cine i adevărat conducător al lui și cine nu; de cine se-și ia pălăria și de cine nu. — *Din rodul lor îi vei cunoaște pe dinșii!* I. B.

Revistă esternă

Ferdinand nu va fi rege. „Agence Telegraphique Bulgare” declară scornitură știrea ziarelor din străinătate despre intenția principelui *Ferdinand* de a se proclama rege, cum și aserțiunea că visita mare-ducului rusesc Alexandru Mahailovici la Varna și Burgas ar fi avut ceva nex causal cu această intențiune.

Moștenitorii Sârbiei. După decepția curței regale cu privire la fecunditatea reginei Draga se lansaseră tot felul de combinațiuni referitoare la designarea unui moștenitoriu. Se vorbea de prințul muntenegru Mirco, de un fiu al pretendentului Carageorgevici și chiar și de un mare duce rusesc, minorén, pe care să-l adopteze regele Alexandru și apoi să fie educat pentru tronul Sârbiei. Față de combinațiunile cele două dintâi se zice că nu sunt agreate de regele, cu a treia nu se învoiesc țarul, și de aceea s'a și abandonat planul călătoriei la Petersburg.

Acum, pe baza unui raport privat din Belgrad, presa străină lansează o știre, care dacă s'ar adevăra ar fi o nouă dovadă, că regina Draga ține pe Alexandru binișor sub papuc. Asume e vorba, că sub înfrînirea reginei regele s'a hotărât să designeze moștenitoriu pe locotenentul *Nicola Lunievița*, fratele reginei.

Titlul regelui Edward. În ședința de Vineri a casei lordilor ministrul-president Salisbury a prezentat un proiect de lege prin care se dă regelui autorizare, ca din considerație la posesiunile transoceanice să-și schimbe titlul. În legătură cu prezentarea proiectului ministrul-president a spus, că regele va lua probabil următorul titlu: Edward VII., din mila lui Dumnezeu rege al regatului unit Britania-Mare și Irlanda și al posesiunilor transoceanice, apărătorul credinței, împărat al Indiilor.

Răsboiul Burilor. *Kitchener* telegrafăză la Londra dto 27 Iulie că în 24 Iulie trupa lui *Steinacker*, carea ținea ocupat orașul Bremerdorp, a fost silită de Buri să se retragă. Fusese cernirată aproape de tot, dar' i-a succes să spargă cordonul și să fugă la Lembobo (distanță de 16 miluri de la locul bătăliei).

Față cu știrile răspândite de presa engleză, că Burii s'ar fi dispușt de război și nu mai pot rezista, se publică din *Amsterdam* un interview avut cu dna Groothaus, soția unui oficer de artilerie din oștea Burilor. Dna Groothaus a spus într-o altă, că generalii buri sunt în permanent contact telegrafic; unde linia ferată întrerupe legătura, serviciul de

cesci se decurge conform normelor în vigoare. Pe ele le-a pus sentinele vii ale legilor statorite de acesta în adunările ei.

Persoanele deci puse în aceste deregătorii au înainte de toate să-și îndrepteze lucrarea lor după legile existente, să grijescă, ca și cei puși sub guvernamentul lor să nu lucreze nimic ce ar pute veni în conflict direct sau indirect cu legile existente.

E fatal pentru biserică, când în guvernarea ei se găsesc persoane, cari nu se conduc de rațiunea legii, ci pur și simplu de liberul arbitriu: căci unde arbitriul substituie legea, acolo inevitabil intră putrefacțiunea în organismul ori-cărei instituții.

Dacă ori-ce instituție ferită trebuie de incubarea cangrenei demoralizătoare, cu atât mai vârtos trebuie să se facă acesta față de biserică, aceasta sfântă, înaltă, sublimă și divină instituție!

Dar' acestor organe nu le este rezervată numai executiva legilor, ci ele ca acelea cari trebuie și pot să vadă mai bine în toate unghiulețele organismului bisericesc, sunt și chemate de a pregăti legi necesare pentru dezvoltarea bisericii creștine.

Ele au în mâni frânele conducerii, deci ele au și cheia de deslegare a problemelor ce

postiloni îl fac călăreții buri. *Botha* și *De Wett* își capătă telegramele, unul dela altul, tot la două zile. Burii au munițiuni de ajuns. Unde l-se gată cartușele pentru pușca Mauser, ostașii buri folosesc pușci engleze, de cari au bogat și cartușe pentru ele încă își câștigă dela Englezi aproape în fiecare zi.

„Asociațiunea.”

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului XXX Sighișoara al (Asociațiunei) pentru literatura română și cultura poporului român, conform concluderilor comitetului dela 14 Iunie a. c. se convoca în orașul Sighișoara pe Duminecă la 29 Iulie a. c. 2 ore d. a. în biserică ortodoxă română din loc.

La această adunare sunt rugați a participa toți membrii despărțământului, preste tot toți Românii, cari cunoscând scopul măreț al acestei instituțiuni culturale române, se întresă de înaintarea ei.

În special se rogă Onorata Preoțime a influența împreună cu domniile învățători în această direcțiune asupra poporului și a-l învita, ca și el cu deosebire fruntașii să participe la adunarea generală din cestiune.

Obiectele de pertractare vor fi:

1. Deschiderea adunării prin directorul.
2. Comunicarea ordinelor comitetului central din 20 Octombrie 1900 Nr. 707, 1900 dtdo 15 Novembre 1900 Nr. 707, 1900 și în fine dtdo 24 Maiu 1901 Nr. 332, 1901.
3. Raportul general al comitetului.
4. Raportul cassarului.
5. Alegerea comisiunilor pentru înscrierea membrilor noi, pentru încasarea taxelor dela membrii vechi și noi, și pentru censurarea raportului comitetului și al cassarului.
6. Raportul acelor comisii.
7. Alegerea celor doi membri cari să reprezinte despărțământul la adunarea generală din est an a „Asociațiunei”, ținândă în Sibiu.
8. Propuneri de sine stătătoare.
9. Disertațiuni, cari la tot casul sunt a se preda directorului cu cel puțin trei zile înainte de adunare.
10. Designarea locului pentru proxima adunare generală.
11. Exmiterea unei comisii pentru verificarea procesului verbal.
12. Încheierea adunării prin directorul.

Sighișoara, 6 Iulie 1901.

Din ședința comitetului despărțământului al XXX (Sighișoara) al Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român ținută la 14 Iunie 1901.

D. Moldovan
dir. desp.

NOUTĂȚI

† **Ioan Popescu.** În numărul trecut am dat o scurtă știre despre răposarea profesorului din Bêrlad, *I. Popescu*, originar din Transilvania. Răposat la jucat rol și în mișcările lui luptate de la 1848. Născut în 1830 în Conaș (districtul Chiorului), și-a făcut studiile gimnaziale în Baia-mare (pe atunci se numea Popovici) și în dorința sa de a studia mai departe s'a dus la Clușiu, unde a studiat aproape 2 ani, când izbucni revoluția din 1848.

pot preocupa spiritul progresării, ce viează în conștiința membrilor bisericeii.

Așa dară ele sunt chemate de a pregăti proiectele de legi.

Atârnă foarte mult deci dela bunăcredința, dela priceperea și destoinicia forurilor conducătoare, ca biserică să se desvôle lin, încet, dar' sigur pe baza principilor genuine creștine.

Pe lângă partea pozitivă a lucrărilor le mai incumbă și datorința de a cerceta întru cât legile făcute sunt sau nu sunt în conformitate cu trebuințele bisericeii și timpului în care ne aflăm. Întemplantându-se, ca ele să nu coreșpundă, au dreptul și datorința de a cere abrogarea lor totală sau parțială, după cum vor pretinde interesele bisericeii. Încăldită biserică cu acest foc sacru al iubirii, desinteresării, echității, sincerității, onestității și al dreptății, ea va deveni aceea ce a intenționat mântuitorul Chr.: o vatră caldă, în care vor afla loc toți fiii credincioși ai ei. Atunci și numai atunci ne vom apropia de idealul creștinismului, adică: de realizarea împărăției lui D-zeu pe pământ.

În timpul revoluțiunii a servit cauza poporului său ca conducător de glorie, atașat la corpul colonelului *Urban*. Urmărit de Unguri, a trecut în Bucovina și de acolo în Moldova, stabilindu-se la Bêrlad, unde a fost numit profesor la școala normală de institutori și învățători, mai târziu la gimnaziul-liceu din Bêrlad. La 1892, după un serviciu de 41 ani, s'a pensionat.

La școala normală I. Popescu a introdus pentru elevi portul național românesc încă dela 1870 și pentru a perpetua acest port, a depus în 1876 la ministerul instrucțiunei un memoriu, în care espunea, că sărărirea poporului dela țară e cauzată în mare parte de părăsirea portului românesc, a industriei casnice și înlocuirea lor prin tot felul de petecării de fabrică.

Decedatul a fost și președinte al societății pentru învățătura poporului român, secțiunea Tutova; deja dela 1883 a întreprins o lucrare pentru lățirea meseriilor și a micelor industrii în elementul românesc al țării. Spre acest scop a dus la începutul aceluia an vr'o 60 copii în străinătate, pe unii și în Brașov, ca să învețe meseriile.

Ca bărbat politic I. Popescu a luat parte la toate mișcările însemnate din țară, începând dela mișcarea pentru unirea Principatelor și până acum în urmă; făcea parte din partidul liberal. Decedatul era cavaler al „Steii României”, oficer al „Coronei României”, „Bene merenti” cl. II și posedea medalia „Independența României”, ear' concetățenii săi din Bêrlad i-au oferit la 1874, drept recompensă civică, o casă în valoare de 30,000 lei.

Șovinismul lui Széll. Săptămâna trecută a sosit la magistratul din Pajon un rescript al ministrului-president *Széll* ca ministru de interne, prin care face cunoscut că pentru anul acesta denegă directorului de teatru subvenția de 4000 corone, pe motivul că directorul a dat în teatru de vară reprezentațiuni în limba germană și din cauză că de-acîncolo nu voiesc să mai deie nici un fel de sprijin sistemului de două limbi.

Dar pentru biserică din Deva. Pentru repararea bisericeii gr. or. române din Deva au contribuit la mână subscrierului următorii domni: 1. Dr. Aurel Muntean, adv. în Orăștie 100 cor., 2. Dr. Silviu Moldovan, advocat în Orăștie 50 cor., 3. Dr. George Wilt, vice inspector reg. școlar în Deva 50 cor., 4. Dr. Enea Draia, advocat în Orăștie 20 cor., 5. Ioan Mihaia, mare proprietar în Orăștie 20 cor., 6. Iosif Orbonaș, pretor în Orăștie 10 cor., 7. Emil Pop, supralocotenent în Orăștie, 5 cor., 8. Dr. St. Erdélyi, medic în Orăștie, 5 cor., 9. Atanasie Roșan, notariu 5 cor., 10. Virgil Olariu, candidat de adv. în Orăștie 5 cor. Suma 270 cor.

Primescă marinimoșii donatori și evlavioșii credincioși sinceră mulțumită pentru marimozitatea dlor față de sânta noastră biserică din Deva. Bunul Dumnezeu să le răsplătescă! În numele comunei bisericeii gr. or. române din Deva. Deva, 8/21 Iulie 1901. *George Romanul* protopresbiter.

Post de notariu. Cu termin până la 15 Septembrie este scris concurs la postul de notariu-adjunct în cercul Reșiței compus din comunele Reșița română, Doman și Cup-tore-Secul; sediu în Reșița română. Dotație: 900 corone și 100 corone relut de cartir. Petițiile a se trimite la adresa Gartner Zoltán protopretor în Resiczabánya.

Fundațiune. Postul epitrop al bisericeii noastre de aici, timp îndelungat, *Aron Cărpinișan* și soția sa *Ana*, la sfatul și stăruința parohului nostru *Romul Pop*, au testat parohiei noastre gase parcele de moșie, cu mențiunea, ca după mărtea lor să se vândă, capitalul eșit din vândare să se fructifice și interesele să se capitalizeze timp de 20 ani, rezultatul servind de basă apoi la o fundațiune al cărei venit să se întrebuințeze pentru înfrumusețarea bisericeii.

Reșoși fiind acum ambii acești fericți donatori, în sensul actului de donațiune subscrisul comitet a licitat moșiile testate, eșind din vândarea lor și arândarea până la vândare frumusecia sumă de 1000 fl. (două mii de corone).

În semn de pie memorie a acestor doi fericți donatori, cari, deoaltfel, s'au indus în dipticul ctitorilor acestei sfinte bisericeii, — publicăm această nobilă faptă, demnă de urmat, implorând dela Pronia divină fericirea vecinică asupra lor. *Gârbova* la 13 Iulie 1901. *Comitetul parochial ortodox.*

Impăratul — la manevre. Conform dispozițiunilor de până acum, M. Sa împăratul și rege al nostru la 26 August va merge dela Ischl la Viena, unde va petrece până la 1 Septembrie, când va lua apoi parte la exercițiile de tir de lângă Vespere, unde se vor face probe cu tunurile cele nouă. În 6 Septembrie se va reîntorce earăși la Viena, rămânând până în 11 Septembrie. În 12 Septembrie sosesc la Doljni-Miholai în Croația, pentru a lua parte la manevrele cele mari.

200.000 pentru bolnavi. Zilele trecute a răposat în Sopron privatierul *Eckel* August, testându-și într-o avere — aproape 200.000 de corone — societății evanghelice din Sopron, care să înființeze un asil pe sâma bolnavilor.

Rectificare. În numărul 77 al ziariului nostru a apărut „Convocătorul” adunării generale cercuale a despărțământului XXVII. *Cohalm*, strecurându-se în el 2 greșeli esențiale cari se rectifică după cum urmează: Adunarea generală nu se va ține la 1 August n. ci la 4 August n. Notariul despărțământului nu e Ion Bârsan, ci *Ion Bercan!*

Năduful ucigaș din America, după cum spune o telegramă din New-York, nu s'a mai domolit încă nici acum. În statele vestice mor de năduf cel puțin o sută de oameni pe zi. Mare pustiire e și în țările animale, din cauza lipsei de apă. Pe multe locuri apa e cu mult mai scumpă decât vinul. Fermierii ale căror lacuri ori riuri au secăt, plătesc 50—100 dolari la zi pentru adăparea vitelor, ear' cei mai sâraci sunt constrinși să privească cum le mor vitele de sete. Termometrul arată, în umbră, 105—114 grade Fahrenheit (40.5—45.5 grade Celsius). Lucrul la câmp e sistat de tot. Șapte state și-au calculat în cel puțin trei sute mii de dolari (un dolar face 24 corone) paguba cauzată de năduf.

Consul acusat de spionaj. Ziarele naționaliste din Paris acuză pe consulul italian *Poli* că se ocupă cu meseria de spionaj. Poli a fotografiat pe toți gendarmii de graniță și li-a trimis pozele la autoritățile italiene. — „Patrie” promite destăinuiuri nouă încă și mai sensaționale.

Trăsnit din senin. Pe stâlpul de telegraf Nr. 116 dintr-o Têrnova și Pâncota erau ocupați Mercuri trei lucrători, având să derăgă ceva la sârme. Departe dinspre Têrnova se apropia o furtună, la ei însă ceriul era senin de tot. Deodată a isbit în stâlp, din ceriul senin, un fulger și a trântit jos pe toți trei lucrătorii. Vătămați greu au fost duși apoi toți trei în spitalul din Boroșineu.

Nenorocire teribilă. Muncitorii Petru Galea din Remetea timișană fiind ocupat pe moșia proprietarului de acolo cu despoierea de cucuruz, într-un moment nenorocit a ajuns cu brațul stâng în mașina mânăată cu electricitate. Neputându-se elibera de acolo a fost tîrît cu totul în mașină, care i-a măcinat întreg corpul. Oprindu-se mașina, ceilalți muncitori i-au eșut corpul ca o masă de tot diformă. Galea era abia de 37 ani. („Drapelul”).

Concert în Colun. Tinerimea din Colun invită la concertul împreună cu declamări, ce se va ține Duminecă, în 4 August st. n. în edificiul școlii. Începutul la 7½ ore sêra. Intrarea: locul prim 1 corônă 20 flieri, locul al doilea 80 flieri, locul al treilea 50 fl. de persoană; de familie până la 3 membri 3 corone. Venitul e destinat pentru înființarea unei biblioteci populare. Suprasolvirile se vor cuita publice (NB. Cei ce vin cu trenul sunt așteptați la gările: Porumbac și Cârța).

Petrecere în Toplița-română. La 4 August st. n. se va arangia în Toplița-română petrecere de vară în sala hotelului „la Sôre”. Venitul e destinat în favorul altariului dela biserică nouă gr.-or. Ofertele marinimose se vor cuita pe cale ziaristică. Începutul la 7½ ore sêra. Prețul intrării: de persoană 1 cor. 60 bani, de familie 3 cor.

Știri mărunte. La Bonn s'a răsturnat pe Rin o luntre cu patru oameni; trei dintr-o ei, într-o care două femei, s'au înecat. — Societatea căilor ferate ale statului a obținut încuviințare să clădiască linia ferată proiectată între *Recița* și *Anina*. — În comuna Tas-tesdorf (Moravia) a răposat zilele trecute o fată; de trei ani de zile aceasta e primul cas de mărte în numita comună.

Cărți și reviste.

Au apărut:

Fet-frumos din lacrimă, poveste de *Mihail Eminescu*, editura librăriei Ciurcu (Brașov). Prețul 20 flieri.

„Pentru ochii lumii,” comedie în două acte, de *Labiche*, localizată de *Gil*. (Broșura a opta din „biblioteca teatrală” editată de „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român”). Proprietatea librăriei Ciurcu (Brașov). Prețul 50 flieri.

Szám 12.119/901

[145] 1—1

Hirdetmény.

A nagyszében-ujegyházi törv. hat. közüt 29—30 km. szakaszán levő 79. számú hid helyreállítására vonatkozó munkák biztosítása céljából 1901 évi augusztus hó 9-én délelőtt 10 órára Szebenvármegye alispánjánál a vármegyei ház tanácskozási termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni ohajtók felhívának hogy a fentti munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó az előirányozott 4929 K. 33 f. költség után számítandó és a részletes feltételekben előírt 5%-os bántépénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat a kitűzött nap 9 órájáig a vármegye alispánjánál annyiival inkább adják be, mert a későbbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a szebenvármegyei építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagy-Szeben, 1901 július hó 23. én.

Reissenberger
alispán.

Nr. 48—1901

[142] 1—3

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea posturilor învățătoresci din următoarele comune bisericesci din tractul Hunedórei cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. Alun, 2. Batiz, 3. Boas, 4. Cerișor, 5. Găunoasa, 6. Hașdău-Dobăca, 7. Josani, 8. Lelese, 9. Nădăștia-superioară, 10. Nandru-Vale, 11. Ruda, 12. Sâncraiu, 13. Hunedóra, 14. Zlaști.

Concurenții se știe cântările bisericesci și suplicele instruite conform legilor în vigoare se-le trimite subsemnatului oficiu în Hațeg. Hațeg, 9 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiter al Hunedórei.

Titu V. Gheaja
protopresb. comisariu consist.

Nr. 130/901.

[143] 2—3

CONCURS

La școlile centrale gr. or. române din Brașov sunt de ocupat următoarele posturi vacante:

a) La gimnasia.

1. Un post de profesor pentru catedra de filologie clasică.
2. Un post de profesor pentru catedra de latină și alt studiu grupat cu latina.
3. Un post de profesor pentru catedra de Istorie și alt studiu grupat cu Istoria.
4. Un post de profesor pentru catedra de Geografie și alt studiu grupat cu Geografia.
5. Un post de profesor pentru catedra de Magiară și Română (seu Germană).

b) La școala comercială.

6. Un post de profesor pentru limba magiară și germană în combinație eventual cu franceza.

c) La școlile primare.

7. Patru posturi de învățători.
Termenul de concurs pentru toate aceste posturi este 10 August v. c.

Toți concurenții vor adresa concursurile lor subsemnatei Eforii școlare însoțite de următoarele documente:

- că snt români de religie gr. or.
- că au purtare bună atât în privința moralității, cât și în relațiile lor civile;
- că sunt de constituție fizică firmă și deplin sănătoși;
- revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor noastre bisericesci și școlare, precum și regulamentelor, ce sunt în vigoare;
- concurenții de sub 1—5 vor documenta calificațiunea profesională completă, conform art. de lege XXX din 1883 seu întru cât nu ar avea-o, se aibă cel puțin esamen fundamental din specialitatea lor; preferiți vor fi cei cu calificațiune completă;
- concurenții de sub 6 vor documenta calificațiune conform regulamentului școlilor comerciale superioare din anul 1895;
- concurenții de sub 7 vor documenta, că au deus esamene de calificațiune învățătoresci cu calcul bun, că cunosc limba magiară și germană după recerintă și că posed cunoscințe teoretice și practice din desenul liniar, din gimnastică și grădinar.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisoriu (prevădut în § 30 al legii de instrucțiune din 1883) salariu anual de 1800 cor., eară începând dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de 2400 cor., cuincuenii de 200 cor., bani de cuartir 400 cor., anual și drept de pensie conform statutelor în vigoare la școlile noastre; pentru timpul serviciului ca pro-

fesor suplinitor 1600 cor., fără alte emulamente.

2. Pentru învățătorii suplenți salariu de 800 cor., anual, pentru învățătorii provisorii 1000 cor. anual, eară începând dela ocuparea definitivă a postului salariu de 1200 cor., anual, cinci cuincuenale a 120 cor., și bani de cuartir 240 cor., anual.

Brașov, din ședința Eforiei școlare ținută la 4/17 Iuliu v. 1901.

Eforia școlii centrale rom. ort. răsărit. Brașov.

Vasile Voina
președinte.

Arseniu Vlaicu
secretar.

[107] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea a trei posturi învățătoresci din comuna Sadu, tractul ppresbiter al Sibiiului se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“.

Emolumentele împreunate cu fie-care din aceste posturi sunt:

- Salariu 600 cor., solvabil în rate lunare anticipative din cassa bisericeii.
- Cuarta liber în edificiul școlar;
- Lemnele necesare de încălțit.

Refectanții la toate aceste trei posturi au se se presinte înainte de alegere în vre-o duminică sau sâmbătă în comună spre a și documenta cunoscințele lor în cântări și tipic, căci vor fi obligați a cânta atât în strună cât și cu copii în cor la sf. liturgie în toate duminicile și sâmbăturile din întreg anul școlastic.

Cereri instruite în conformitate cu normele din vigoare le vor promova la oficiul ppresbiter al gr. or. al Sibiiului.

Sadu, din ședința comitetului parochial ținută la 10 Iunie 1901.

Ión Popovici
par. preș.

Ioan Popica
not.

Nr. 678/1901.

Cu scirea și consensul subscrisului.

Sibiiu 18 Iunie 1901.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 292/1901

[132] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățătoriu în Bucium-Sat se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul împreunat cu acest post este 600 corone solvite 441 cor. 38 bani din cassa bisericeii, ear' restul dela câmara regescă din Abrud, cuartir, lemne de foc, grădina de pomărit și legumi și dela îngropăciuni câte 1—2 corone.

Doritorii de a ocupa acest post trebuie să aibă cel puțin două clase gimnasiale și diploma de învățătoriu și și vor subșterne suplicele instruite conform legilor în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiter al gr. or. al Sibiiului și se vor prezenta în vre-o duminică sau sâmbătă în comună spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic. Cântăreții buni vor fi preferiți și dacă vor pute forma un cor vor fi remunerați.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al Abrudului în conșlegere cu comitetul parochial.

Abrud, 26 Iunie 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 211/1901

[134] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele bisericesci mai jos numite se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Certege, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor. din fondul bisericesc, și repartiție și cuartir cu grădina.

2. Cârda de jos, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădina.

3. Lăpuș, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădina.

4. Lăzești, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădina.

5. Neagra de jos, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădina.

6. Poiana Valea-verde, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădina.

7. Ponorel, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădina.

8. Sohodol-Peș, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădina.

9. Vidra-medie și de jos, două posturi învățătoresci cu salarii de câte 600 cor., din fondul școlar și repartiție și locuință cu grădina.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi se trimite cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile în vigoare în timpul deschis la oficiul protopresbiter al gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Iuliu 1901.

Romul Furduin
protopop.

Nr. 478—1901

[133] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Ungurașului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. Baica și Hida învățătoriu ambulante cu salariu de 600 cor. și anume: 150 cor. dela parochia Baica, 150 cor. dela parochia Hida prin repartiție și 300 cor. ajutoriu din fondul școlarii al archidiecesei, cuartir, grădina corespunzătoare și câte 1½ orgii de lemne dela fie-care parochie.

2. Dânc, cu salariul de 600 cor. și anume 330 cor. dela popor prin repartiție și 270 dela stat, cuartir și pentru lemne 24 corone.

3. Gălpuia, cu salariu de 600 cor. prin repartițiune cuartir și grădina.

4. Rachia, cu salariu de 600 cor. 4 orgii lemne pentru învățătoriu și încălzitul salei de învățământ, cuartir și grădina de 400 org.

5. Stina, cu salariu de 600 cor., prin repartițiune, cuartir grădina și lemne de încălțit 3 orgii.

6. Tresnea, cu salariul de 600 cor. prin repartiție, lemne de foc, cuartir și asigurarea cuincuenalului și refectanții, cari vor ave cunoscință musicală și vor pute înființa chor vor fi preferiți și pot conta și la o remunerațiune separată.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor ave a se prezenta în vre-o duminică sau sâmbătă în comunele respective, spre a și arăta desteritatea în cântări având a cânta la liturgie cu școlarii și spre a fi cunoscuți poporului.

Concurenții au a și așterne cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiter al.

Fizes-Sânpetru, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiter al în conșlegere cu oficiile parochiale respective.

Pavel Roșca,
protopresb.

Nr. 381/901

[126] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școlile din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurei se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. Apoldul-inferior, al treilea post de învățător cu salariu de 600 cor., plătit lunar decursive din cassa bisericeii, cuartir natural în edificiul școlii eventual relut de cuartir 60 cor.

2. Cinadie, salariu anual 600 cor., plătit din repartițiune asupra poporului prin epitropia parochială, cuartir natural în edificiul școlii.

3. Gârbova, salariu anual 600 cor., plătit din cassa bisericeii în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul școlii precum și 4 stângini de lemne de foc, din care are a se încălț și sala de învățământ.

Refectanții la aceste posturi au se prezenta în vre-o duminică seu sâmbătă în respectivele comune, spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei aleși sunt datori a cânta Duminica și în sâmbători atât la strună cât și cu elevii la sfta liturgie.

Mai departe sunt datori a ține prelegeri în școala de repetiție și a cultiva cu elevii grădina școlară.

Cereri concursuale sunt a se așterne instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis oficiului protopresbiter al tractului Mercurea în Seliște.

Seliște, la 3 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiter al tractului Mercurei în conșlegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc
protopresbiter.

Nr. 360/901.

[115] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școlile confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al Avrighului, se escrie prin acesta concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Arpașul inferior și superior, postul de învățătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

2. Drăguș, al doilea post de învățătoriu eventual învățătoare, cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

3. Porcești, al doilea post de învățătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

4. Porumbacul superior apusean și resăritean, postul de învățătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

5. Streza-Cârșibora, postul de învățător cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

6. Ucea inferioară, postul de învățător cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, se și subșternă cererile concursuale instruite conform legilor din vigoare la subscrisul oficiu protopresbiter al gr. or. al Avrighului în Avrigh (posta, Avrigh, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o duminică seu sâmbătă în biserica în comunele respective spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei ce vor fi aleși sunt datori a cânta Duminica și în sâmbători în biserica atât la strună cât și cu copii la liturgie.

Avrigh, 25 Iunie, 1901.

Oficiul protopresbiter al în conșlegere cu comitetele parochiale competente.

Ioan Cădea
protopresbiter

Nr. 551/1901 protop.

[137] 2--3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Mediașului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Agârbiciu, cu salariu de 600 cor. solviți din repartițiune, cuartir în edificiul școlii și lemne.

2. Dârlos, cu salariu de 600 cor. solviți din repartițiune, cuartir în edificiul școlii și lemne.

3. Vorumloc, cu salariu de 600 cor., solviți în suma de 446 cor. ca întregire dela stat, ear' restul de 154 cor., din repartițiune, cuartir în edificiul școlii și lemne.

Concurenții au se și așternă cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiter al în termenul indicat și a se prezenta în vre-o duminică sau sâmbătă cu copii la liturgie.

Mediaș, 8 Iulie 1901.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al Mediașului în conșlegere cu comitetele parochiale respective.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 207.

[140] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parochiei vacante Sânger din tractul ppresbiter al M.-Oșorheiului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea dotațiunei preoțesci din partea statului.

Concurenții și pot lua informațiuni mai ample la oficiul ppresbiter al și la comitetul parochial din localitate. Concursurile se instruesc în înțelesul § lui 15 din „Regulamentul pentru parochii“ și se adresază către oficiul ppresbiter al tractului în termenul deschis.

Mureș-Oșorhei, 5 Iuliu 1901.

După înțelegere cu comitetul nostru parochial din Sânger.

Nicolau Manegutiu
protopresbiter.

La Librăria Tipografiei archidiece-

sane din Sibiiu se află spre vândare

Portretul (Phototyp - Licht-

druck) Excelenței

Sale Inaltpreasfin-

tului Domn **Joan Metianu**

Archiep. și Metropolit

cu prețul de 2 corone plus porto

postal recomandat 55 fileri. * * * * *